

เสียงบรรยายภาพที่คนพิการทางการเห็นต้องการ

ภัทธีรา สารากรบริรักษ์¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสื่อเสียงบรรยายภาพที่คนพิการทางการเห็นต้องการ และศึกษาปัจจัยที่ทำให้คนพิการทางการเห็นต้องการสื่อเสียงบรรยายภาพที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่พิการทางการเห็น 3 คนและสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่พิการทางการเห็น 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดาบอดตั้งแต่กำเนิดดาบอดในภายหลัง และสายตาเลือนราง รวมจำนวนทั้งสิ้น 27 คน แต่ละกลุ่มจะแสดงความคิดเห็นหลังการชมคลิปรายการที่มีเสียงบรรยายภาพจำนวน 14 คลิปจากรายการ *อร่อยอย่างยิ่ง* และรายการ *กินอยู่คือ* ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ที่อยู่ในโครงการผลิตเสียงบรรยายภาพปีทีหนึ่ง เมื่อได้ข้อมูลในเบื้องต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุป จากนั้นนำผลที่ได้ไปจัดทำเป็นแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง 6 คนที่เลือกมาจากกลุ่มตัวอย่างที่สนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน เพื่อหาแนวทางสื่อเสียงบรรยายภาพที่คนพิการทางการเห็นต้องการ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ทุกประเภท และต้องการให้เสียงบรรยายภาพบรรยายสีหน้าท่าทางการแต่งกายของตัวละครหรือพิธีกร ไตเติ้ลและเครดิตท้าย ฉาก รายละเอียดของวัตถุที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง สี เสียงประกอบที่ไม่สามารถคาดเดาได้ ทิศทาง และบรรยายขนาดหรือปริมาณของวัตถุด้วยมาตรวัดแบบสากล ทั้งยังต้องการให้อ่านข้อความหน้าจอ และคำบรรยายใต้ภาพ (subtitle)

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาวิทยุและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หมายเหตุ บทความชิ้นนี้เรียบเรียงขึ้นจากงานวิจัยเรื่อง *เสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ* โดย ภัทธีรา สารากรบริรักษ์ (2558) เป็นงานวิจัยที่ได้รับเงินทุนอุดหนุนจากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำหรับการนำเสนอเสียงบรรยายภาพ กลุ่มตัวอย่างต้องการได้ยินเสียงดนตรีประกอบ ต้องการระดับเสียงที่รับฟังได้ชัดเจน คุณภาพเสียงดีและมีมิติของเสียง มีจังหวะการบรรยายที่เข้ากับภาพ ไม่บรรยายทับซ้อนเสียงหลักของรายการ เสียงของผู้บรรยายมีความแจ่มชัด ออกเสียงชัดเจนและสื่ออารมณ์ได้เหมาะสมกับธรรมชาติของรายการ ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นหรือตีความสิ่งที่เห็น แต่ในรายการบางประเภท เช่น รายการอาหารหรือรายการท่องเที่ยว สามารถบรรยายสรุปความหรือตีความในเชิงบวกได้

ผู้วิจัยยังพบว่า ปัจจัยที่ทำให้คนพิการทางการเห็นมีความต้องการเสียงบรรยายภาพแตกต่างกัน ได้แก่ อายุและอายุที่เริ่มพิการทางการเห็น ลักษณะของความพิการทางการเห็น ระดับของความพิการทางการเห็น รสนิยม และวิถีชีวิต ประสบการณ์ชีวิต และการศึกษา

Abstract

This research project aims to explore the needs and preferences on audio description among Thai people with visual impairment and to examine factors which affect the differing needs for audio description.

Data were collected from a total sample of 27 volunteers with visual impairment, divided into three groups: respondents with congenital blindness; adventitious blindness; and low vision by a group interview and focus group discussions. Each group with different age and gender watched 14 television clips with audio description from the first-year audio description project (*A-roy Yang Ying* and *Kin You Kue* television programmes) and expressed their opinion afterward. After receiving the information, the author created a draft of audio description guidelines and then cross-checked the information given by conducting in-depth interviews with six respondents purposively selected from the focus group discussions.

The results showed that people with visual impairment need every television genre to be audio described. Regarding the content, the audio description should describe facial expressions and appearance of characters, settings, colour, title and end credits, details of objects on screen, sound effects which are difficult to guess, directions, and quantity. All texts on screen and subtitle should be read out.

With regard to audio description presentation, respondents need audio description which does not describe in every sound gap or on dialogue; has a good quality of sound; use grammatically correct language; describe with clear voice, easy-to-follow pace; and use the describing tone in consistence with the nature of the programme, but not interpret or summarise the content. However, in some television genres, such as a cooking show and a travel programme, interpreting or summarizing content in a positive way is acceptable.

Age and age of vision loss, types and degree of visual impairment, taste and lifestyle, personal experiences, and education are factors which affect the differing needs for audio description.

บทนำ

“...เวลาที่เราดู เคื่อบอกว่าปลาปิรันย่ากำลังกินปลาเล็กปลาน้อย เรา
ก็ไม่ว่ามันกินหรือยัง หรือมันกำลังว่ายน้ำจ่อมแจ่ม...เราไม่ว่าตอนนี้
ปลากำลังว่ายน้ำหรือทำอะไรกับสัตว์รอบข้างอยู่ ถึงแม้ว่าจะมีพิธีกรพูด
บ้างก็ตาม”

บุญฤทธิ์ (เพศชาย ตาบอดตั้งแต่กำเนิด อายุ 19 ปี)